

ENDERA, éndera, m. o. f. **ETDERA**, n. pron. a. o. s. (genit. *Enderas* o. *Etderas*) 1) Den ene af tvenne. *E. af oss begge skall här sätta lifvet till. E. af dem måste dö. Etdera skall ske, antingen att . . . eller att . . .* — 2) Någon. *E. dagen, en, någon af dagarna.* — Se f. ö. *Etdera*, konj.

Anm. *Endera* hette ursprungligen *Ein theira*, en af dem.

ENDIOMETER, enddiåmétr, m. 2. pl. — *metrar*. Instrument, hvarvar middagslinien utmättes. **ENDIVIA**, ändi'via, f. 3. Ört med vackra blå blommor, hvilken odlas som saladväxt. *Cichorium Endivia*.

ENDOSSEMENT, anngdåsse'mång, n. 3. (fr.) Anteckning på baksidan af en vaxel, om dess öfverlåtande på en annan.

ENDOSSENT, anngdåss'nt, m. 3. En, som endosserar en vaxel.

ENDOSSERA, anngdåss'era, v. a. 1. (fr. *Endosser*) På baksidan af en vaxel göra anteckning om dess öfverlåtande på annan person.

ENDRÄGT, ändrä'kt, f. 3. sing. Förhållandet, att två eller flera personer draga ens, öfverensstämma i vilja och handlingssätt. *Lefva i e. tillsammans.* — Syn. Se *Enighet*.

ENDRÄGTIG, a. 2. 1) Som drager ens, sams. *En e. familj. De äro mycket e-a.* — Syn. Se *Enig*. — 2) Som tillkännagifver, uppenbarar endrägt. *Ett e-t handlingssätt. E-a mått och steg.*

ENDRÄGTIGHET, f. 3. sing. Se *Endrägt*.

ENDRÄGTIGT, adv. På ett endrägtigt sätt, med endrägt. *Lefva e.* — Syn. Se *Enigt*.

ENE, m. **ENA**, m., f. o. n. pron. a. *Den ene, ena, Det ena*, bestämda formen af *En*, efterföljd af *Den andre, andra, Det andra*, t. ex.: *Den e-e berättar så, den andre så. Den e-e efter den andra. Det e-a med det andra.* — Stundom brukas *Den ene, Den andre* i betydelse af *Den förre, Den sednare*, t. ex.: *Den e-e var god, den andre deremot elak; den e-e vacker, den andre ful.* Nyttjas äfv. i plural, t. ex.: *De ena äro lika så goda som de andra.*

ENERGI, enär'schí', f. 3. sing. (fr. *Énergie*) 1) Kraftfullhet, isynnerhet i en människas karakter. *Napoleon hade en ovanlig e.* — 2) Kraft, eftertryck, i ord eller handling. *En handling's e. Det ligger mycken e. i detta uttryck.* — Syn. Se *Kraft*.

ENERGISK, enär'sschissk, a. 2. Kraftfull, eftertrycklig. *En e. åtgärd.* — Syn. Se *Kraftfull*. — *Energiskt*, adv.

ENERVERÄ, enär'rvera, v. a. 1. Betaga krafterna, försvaga. — *Enerverande*, n. 4.

ENERVERING, f. 2. 1) Verkingen, hvarigenom man enerveras. — 2) Försvagadt, kraftlöst tillstånd. — Syn. Se *Svaghet*.

ENESTABB, m. 2. (bot.) Se *Ormbunke*.

ENFALD, enfåld o. énnfåldig, f. 3. sing. Egenheten att vara enfaldig (i bem. 3). *Sedernas e.* — Syn. Enkelhet, Oskuld, Menlöshet.

ENFALDIG, enfåldig o. énnfåldig, a. 2. 1) Som har svag omdömeskraft (dock i mindre grad än *Dum*). — Syn. Se *Dum*. — 2) Lättrogen, lätt att bedraga. *Så e. du är, som kan sätta tro till sådant!* — Syn. Se *Lättrogen*. — 3) Oförståndig, obetänksam. *Han var nog e. att ej skaffa sig säkerhet.* — 4) Eftergifven, flat. *Huru kan du vara så e. och låta honom husera efter behag?* — Syn. Se *Eftergifven*. — 5) (i god mening) Enkel. *I dessa e-a tider visste man ej af lyxens förderfliga verkningar. En*

e. naturmänniska. — Syn. Enkel, Oskyldig, Menlös, Okonstlad. — 6) (om sak) Som tillkännagifver, förädrer enfaldighet. *E-t tal, yltrande, handlingssätt. E. min, uppsyn. E-a åtgärder. E-a seder, enkla, oskuldfulla.* — Syn. Se *Dum, Enkel*.

ENFALDIGHET, f. 3. sing. Egenheten att vara enfaldig (i alla bem., utom 5). — Syn. Se *Dumhet, Lättrogenhet, Eftergifvenhet*.

ENFALDIGT, adv. På ett enfaldigt sätt; jfr. *Enfaldig*, bem. 1, 2, 3, 4. *Tala e. Bära sig e. åt.* — Syn. Se *Dumt*.

ENFORMIG, enfå'rmmig, a. 2. Hvars särskilda delar hafva samma form, beskaffenhet, natur, skaplynne, egenskaper, och sakna all omvexling. Brukas ej i fysisk, utan blott i andlig mening, om saker. *Ett e-t lif, sällskap. En e. trakt. E-a dagar. E. stil, konversation. Här är mycket e-t att lefva.* — Syn. Ledsam, Tråkig, Långrandig, Entonig.

ENFORMIGHET, f. 3. sing. Egenheten att vara enformig; brist på omvexling. — Syn. Ledsamhet, Tråkighet, Långrandighet.

ENFOTAD, énfö'tad, a. 2. Som har blott en fot.

ENFÄRGAD, enfå'r'rjadd, a. 2. Som har blott en färg.

ENFÖDD, énfö'dd, a. 2. neutr. — *född*. Ensam född af någon. Brukas i det kyrkliga språket. *Guds e-e Son.*

ENGAGERA, anng-gasch'era, v. a. 1. (fr. *Engager*) 1) Antaga i tjänst. — 2) Inleda i något slags förbindelse. — *E. sig*, v. r. 1) Antaga tjänst. — 2) Lofva bort sig till någon; lofva att deltaga i något nöje. — *Engagerande*, n. 4.

ENGAGEANTE, anng-gasch'ånggt, m. 3. (fr.) Ett slags fordom bruklig fruntimmersmanschett.

ENGAGEMENT, anng-gasch'mång, n. 3. (fr.) 1) Öfverenskommelse, förbindelse. — 2) Ingående i tjänst. — 3) Anställning.

ENGEL, å'nngl, m. 2. pl. *englar*. (af grek. *Angelos*) 1) (enligt Hebreernes föreställning och bibeln) Benämning på högre, af Gud skapade väsenden, som omgåfvo hans tron och af honom sändes till jorden, för att förkunna och verkställa hans vilja. *Englarne voro personifikation'er af krafterna i den fysiska och andeliga världen. De goda englarne blefvo bestående i sin herrlighet, men de onda, som afföllo från Gud, blefvo störtade ned i helvetet; och desse söka blott att verka ond't. Englarne föreställas såsom bevingade människor.* — 2) Benämning på de salige i himmelen. *Hon var en e. här på jorden; hon har nu blifvit en e. i himmelen.* — 3) (fig.) a) Ovanligt god människa. — b) Skön qvinna. Säges' äfv. någon gång om en ovanligt vacker yngling. [Ångel.]

ENGELSK, å'nnglsk, a. 2. Som tillhör eller angår England; der född, uppväxt, tillverkad, bruklig, o. s. v. *E-a sjukan*, ett slags barnsjukdom, hvarunder hufvudet tillväxer och blifver oformligt stort, underlifvet och isynnerhet högra sidan upptrifves, köttet blifver slapt, huden mycket blek, ryggraden utskjuter, ben och armar blifva krokiga och mista all styrka, samt tänderna svartna och anfrätas. Kallas äfv. *Rachitis. E-a svelten*, en ganska svår sjukdom, som först utbröt i England och härjade sedan i Europa, i slutet af 15:de och början af 16:de århundradet. *E-t salt*, ett krämedel, bestående af svafvelsyrad talkjord. [Ångelsk.]

ENGELSKA, å'nnglska, f. 1. 1) Engelsk qvinna. — 2) (utan plur.) Engelska språket. *Kunnig i e-n. Han talar bra e.* [Ångelska.]